

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 1. september 2023
(OR. en)

12101/23
ADD 1
LIMITE
PV CONS 39
RELEX 950

PROTOKOLLI KAVAND
EUROOPA LIIDU NÕUKOGU
(välisasjad)
20. juuli 2023

SISUKORD

Lk

Muu kui seadusandlik tegevus

3.	Päevakajalised küsimused	3
4.	Venemaa agressioon Ukraina vastu	3
5.	Türgi	3
6.	Majandusliku julgeoleku välispoliitiline mõõde	3
7.	Muud küsimused.....	3
LISA. Nõukogu istungi protokolli kantavad avaldused.....		4

Muu kui seadusandlik tegevus

3. Päevakajalised küsimused

Nõukogu käsitles selliseid teemasid nagu Hiina, ELi ja CELACi (Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühendus) suhted, Armeenia ja Aserbaidžaan, Lähis-Ida rahu protsess ning Tuneesia.

4. Venemaa agressioon Ukraina vastu

Arvamuste vahetus

Nõukogu pidas arvamuste vahetuse, mille teemaks oli ELi reageerimine Venemaa Ukraina-vastase agressiooni kontekstis.

5. Türgi

Arvamuste vahetus

Nõukogu vahetas arvamusi Türgi teemal.

6. Majandusliku julgeoleku välispoliitiline mõõde

Arvamuste vahetus

Nõukogu pidas arvamuste vahetuse Euroopa majandusjulgeoleku strateegia välispoliitilise mõõtme üle.

7. Muud küsimused

Nõukogu võttis teadmiseks Rumeenia esitatud teabe oma Rahvusvahelise Kohtu kohtunikukandidaadi kohta (dokument 11830/23), Austria, Tšehhi Vabariigi ja Slovakkia esitatud teabe oma 13. juulil toimunud visiidi kohta Põhja-Makedooniasse (dokument 11844/23) ning Saksamaa ja Taani esitatud teabe kliimadiplomaatia kohta (dokument 11995/23).

Piiratud koosseisus käsitletav punkt

Avaldused dokumendis 11816/23 esitatud**muu kui seadusandliku tegevusega seotud A-punktide juurde**

A-punkti 7 juurde: Nõukogu otsus AKVRO-ELi partnerluslepingu (Cotonou jätkulepingu) allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta
Vastuvõtmine

AUSTRIA AVALDUS

„Austria on valmis kinnitama kavandatava lähenemisviisi, kuid juhib tähelepanu asjaolule, et põhiseadusest tulenevatel põhjustel saab ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelist partnerluslepingut rahvusvahelise õiguse kohaselt ajutiselt kohaldada üksnes alates kuupäevast, mil Austria on teatanud Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadile kui lepingu hoiulevõtjale lepingu jõustumist reguleerivate sisemenetluste lõpuleviimisest.“

KOMISJONI AVALDUS

- „1. Komisjon võtab teadmiseks nõukogu kavatsuse võtta vastu otsus, millega muudetakse komisjoni ettepanekut ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (COM (2021) 312 final), et muuta partnerluslepingu laadi ELi ainupädevusse kuuluvast lepingust segalepinguks.
2. Komisjon tunnistab poliitilist vajadust partnerluslepingule võimalikult kiiresti alla kirjutada.
3. Komisjon jääb siiski oma õigusliku hinnangu juurde selle kohta, et partnerlusleping on laadilt ELi ainupädevusse kuuluv ning selle vastu ei ole õiguslikke argumente esitatud.
4. Seetõttu ei nõustu komisjon sellega, et uues artiklis 4 loetletud lepingusätteid ajutiselt ei kohaldata, kuna need ei kuulu väidetavalt liidu pädevusse. Komisjon on ka põhimõtteliselt seisukohal, et nõukogul ei ole pädevust teha sisulisi muudatusi lepingu teksti, mis on lisatud ettepanekule võtta vastu otsus lepingule allakirjutamise kohta. Ainuõigus pidada läbirääkimisi lepingu teksti üle ja teha nõukogule ettepanek sellele alla kirjutada on läbirääkijal.
5. Komisjon jätab endale õiguse kasutada vajaduse korral kõiki enda käsutuses olevaid õiguslikke vahendeid, et tagada aluslepingute sätete järgimine.“

UNGARI AVALDUS

„Rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi (ICPD) tegevusprogrammi ning neljanda ülemaailmse naisteteemalise konverentsi Pekingi tegevusprogrammi vastuvõtmine näitas märkimisväärset konsensust. Nendes tegevusprogrammides seati inimõiguste edendamine arengu keskseks teemaks ning pärast nende vastuvõtmist on saavutatud olulisi tulemusi tervishoiu, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse ja hariduse valdkonnas. Nimetatud valdkonnad on kesksel kohal kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, mille aluspõhimõteteks on inimõiguste ja inimväärikuse üldine austamine, õigusriik, õiglus, võrdsus ja mittediskrimineerimine.

Ungari täidab jätkuvalt oma inimõigustealaseid kohustusi, sealhulgas seoses naiste õiguste ning naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kaitse ja edendamisega kooskõlas Ungari põhiseaduse, Euroopa Liidu esmaste õigusaktide, põhimõtete ja väärtuste ning rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja põhimõtete. Lisaks on naiste ja meeste võrdõiguslikkus Euroopa Liidu aluslepingutes, eelkõige ELi lepingu artiklis 2 ja ELi toimimise lepingu artiklis 8 sätestatud põhiväärtus. Kooskõlas aluslepingute ja oma siseriiklike õigusaktidega tõlgendab Ungari ingliskeelset terminit „gender“ samamoodi nagu terminit „sex“ ja mõistet „sooline võrdõiguslikkus“ viitena meeste ja naiste võrdõiguslikkusele.

Ungari on kindlalt otsustanud rakendada ICPD tegevusprogrammi ja Pekingi tegevusprogrammi ning kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja selle kestliku arengu eesmärgi, mis on ühtlasi peamiseks lähtealuseks seksuaal- ja reproduktiivtervise ning reproduktiivõiguste valdkonnas. Ungari märgib, et mõistel „seksuaal- ja reproduktiivtervis ja -õigused“ ning sellega seotud mõistetel, näiteks „terviklik seksuaal- ja reproduktiivtervist käsitlev teave ja haridus“, puudub kokkulepitud õiguslik määratlus rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas Euroopa Liidus. Lisaks puudutab see teema õiguslikke määratlusi, mis kuuluvad liikmesriikide ainupädevusse. Seega tõlgendab ja edendab Ungari neid küsimusi, arvestades kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, ICPD tegevusprogrammi ning Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning kooskõlas oma riigi õigusega. Ungari märgib sellega seoses, et EL või kõik selle liikmesriigid ei ole vastu võtnud ega heaks kiitnud lepingus osutatud UNESCO rahvusvahelisi tehnilisi suuniseid seksuaalhariduse kohta ning seega ei saa neid ühelgi viisil pidada ELi *acquis*’ osaks. Ungari nõustub lepingule alla kirjutama ja seda ajutiselt kohaldama, eeldades, et lepingus sisalduv pelk viide kõnealustele UNESCO rahvusvahelistele tehnilistele suunistele ei muuda selles küsimuses õiguslikku olukorda, ei loo pretsedenti seoses tulevaste viidetega muudes rahvusvahelistes lepingutes või ELi dokumentides ega muuda tehnilisi suuniseid lepinguosalistele kuidagi siduvaks. Lisaks leiab Ungari üldiselt, et kõnealuse dokumendi vastuvõtmisest ei saa tuleneda õiguslikku pretsedenti seoses seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -õiguste tõlgendamisega.

Võttes arvesse, et ebaseaduslikud rändevood on tihedalt seotud organiseeritud kuritegevuse eri vormidega, mis kujutavad endast ohtu kõigile riikidele ja nõuavad rändevoogudega tegelemisel terviklikku lähenemisviisi, on Ungari seisukohal, et lepingu viiteid rände juhtimisele tuleb mõista segarändevoogude piiramisena ELi toimimise lepingu artikli 79 lõike 1 kontekstis, st üksnes täielikult austades selles sätestatud eesmärki ennetada ebaseaduslikku sisserännet ja võtta tõhustatud meetmeid selle vastu võitlemiseks, ning need ei mõjuta ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikes 5 sätestatud liikmesriikide õigust otsustada seda, kui palju lubada oma territooriumile kolmandate riikide kodanikke. See ei piira Ungari üldist poliitikat, mille eesmärk on ebaseaduslikku rännet piirata, mitte seda nähtust juhtida.

Seoses lepingus sisalduvate viidetega turvalisele, korra kohasele ja seaduslikule rändele ning ülemaailmsele turvalise, korra kohase ja seadusliku rände kokkuleppele märgib Ungari, et EL või kõik selle liikmesriigid ei ole ülemaailmset kokkulepet vastu võtnud ega heaks kiitnud ning seega ei saa seda ühelgi viisil pidada ELi *acquis* osaks. Ungari nõustub lepingule alla kirjutama ja seda ajutiselt kohaldama, eeldades, et eespool kirjeldatud viidete esinemine lepingus ei muuda selles küsimuses õiguslikku olukorda, ei loo pretsedenti seoses tulevaste viidetega muudes rahvusvahelistes lepingutes või ELi dokumentides ega muuda ülemaailmset turvalise, korra kohase ja seadusliku rände kokkulepet lepinguosalistele kuidagi siduvaks.“

IIRIMAA AVALDUS

„Iirimaa tuletab meelde, et kui lepinguosalistes otsustavad kõnealuse lepingu raames sõlmida vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala käsitlevaid erilepinguid, mille EL sõlmib vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisele, on selliste tulevaste erilepingute sätted Iirimaa suhtes siduvad vaid juhul, kui EL ja Iirimaa, võttes arvesse oma varasemaid kahepoolseid suhteid, teatavad samaaegselt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsioonile, et sellised tulevased erilepingud on muutunud Iirimaa kui ELi osa suhtes siduvaks, kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 21 Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes.

Ka edaspidised ELi-sisesed meetmed, mida võetakse kõnealuse lepingu rakendamiseks vastavalt eespool osutatud jaotisele, on Iirimaa suhtes siduvad ainult juhul, kui Iirimaa on kooskõlas protokolliga nr 21 teatanud oma soovist sellistes meetmetes osaleda või need heaks kiita.“

POOLA AVALDUS

„Cotonou jätkulepingu eelnõu on vastuolus Euroopa Liidu lepingu, Euroopa Liidu toimimise lepingu ja põhiõiguste hartaga, kuivõrd selles asendatakse aluslepingutes väljendatud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõtte soolise võrdõiguslikkuse põhimõttega, mida ei ole aluslepingutes väljendatud. Kui kõnealuses lepingus viidatakse soolisele võrdõiguslikkusele, tõlgendab Poola seda kui viidet naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõttele kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklitega 2 ja 3 ning põhiõiguste harta artikliga 23. Lisaks tõlgendab Poola, kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 10, artikli 19 lõikega 1 ja artikli 157 lõigetega 2 ja 4, Cotonou jätkulepingu ingliskeelses versioonis sisalduvat terminit „gender“, mida aluslepingutes ei leidu, samamoodi kui terminit „sex“.

Poola käsitab reproduktiivõigusi ja muid nendega kaasnevaid võrdväärseid või sarnaseid õigusi üksnes kui meetmeid, mille eesmärk on otseselt säästa tervist ja päästa inimesid ning toetada neid, ning on seetõttu vastu nende alusel selle järeldamisele, et abort ja rasestumisvastaste vahendite kasutamine on tervise edendamise, pereplaneerimise või inimõiguste tagamise viisid. Abort ei ole inimõigus, vaid hoopis tegevus, millega võetakse ära õigus elule.

Nn seksuaalhariduse osas on Poola arusaamal, et mõeldakse eakohast ja sobiliku sisuga haridust kooskõlas Poola asjakohase õiguse ja sellel põhinevate õppekavadega.“

PORTUGALI AVALDUS

„Aluslepingutes määratletud Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise pädevuste jaotuse põhimõtte osas ei mõjuta nõukogu otsus, millega antakse luba ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelisele partnerluslepingule alla kirjutada ja seda ajutiselt kohaldada, Portugali Vabariigi sõltumatust otsuste tegemisel tema ainupädevusse kuuluvates rahvusvahelistes küsimustes, millega seotud kohustused sõltuvad sisemiste heakskiitmismenetluste lõpuleviimisest kooskõlas põhiseaduslike põhimõtete ja normidega.“

UNGARI AVALDUS

„Ungari tunnustab ja edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust kooskõlas Ungari põhiseaduse, Euroopa Liidu esmaste õigusaktide, põhimõtete ja väärtuste ning rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste ja põhimõtetega. Lisaks on naiste ja meeste võrdõiguslikkus Euroopa Liidu aluslepingutes, eelkõige ELi lepingu artiklis 2 ja ELi toimimise lepingu artiklis 8 sätestatud põhiväärtus. Kooskõlas aluslepingute ja oma siseriiklike õigusaktidega tõlgendab Ungari ingliskeelset terminit „gender“ samamoodi nagu terminit „sex“ ja mõistet „sooline võrdõiguslikkus“ viitena naiste ja meeste võrdõiguslikkusele.“

POOLA AVALDUS

„Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluslepingutes sätestatud põhiväärtusena. Poola tagab naiste ja meeste võrdõiguslikkuse Poola riiklikus õigussüsteemis vastavalt rahvusvahelistele inimõigustealastele lepingutele ning kooskõlas Euroopa Liidu põhiväärtuste ja aluspõhimõtetega.

Seetõttu tõlgendab Poola ingliskeelset väljendit „gender equality“ („sooline võrdõiguslikkus“) kui viidet naiste ja meeste võrdõiguslikkusele kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklitega 2 ja 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 8 ja 153 ning artikli 157 lõikega 3.

Poola ühineb konsensusega nõukogu järelduste suhtes, milles käsitletakse ELi prioriteete ÜRO Peaassamblee 78. istungjärgul, erandkorras ja pidades üksnes silmas eelseisvat ÜRO Peaassamblee 78. istungjärku. Leiame, et eespool nimetatud konkreetsete osade sõnastus ei vasta kokkulepitule ning neid ei saa võtta tulevastel läbirääkimistel aluseks.“

A-punkti 21
juurde:

Nõukogu otsus ja määrus, mis käsitlevad piiravaid meetmeid seoses Iraani sõjalise toetusega Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale
Vastuvõtmine

KOMISJONI AVALDUSED

„1. Rakendamisvolitused

Komisjon märgib, et nõukogu on jätnud endale rakendamisvolitused piiravate meetmete suhtes seoses Iraani sõjalise toetusega Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu, et tagada kooskõla otsuse (ÜVJP) 2023/XX lisa muutmise ja läbivaatamise protsessiga. Viidates aluslepingu artikli 291 lõikele 2, on komisjon endiselt seisukohal, et rakendamisvolitused oleks olnud asjakohasem anda komisjonile. Kohtuasjas C-440/14 P: National Iranian Oil Company (NIOC) vs. nõukogu ja komisjon tehtud otsuses kinnitas Euroopa Kohus, et rakendamisvolitused võib jätta nõukogule „nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel“. Seetõttu leiab komisjon, et NIOCi kohtuasja ei saa käsitada pretsedendina kõigil rakendamisvolituste andmise juhtudel nõukogu määruste puhul, millega kehtestatakse piiravaid meetmeid. Peale selle, võttes arvesse, et mõiste „rakendamine“ hõlmab normide kohaldamist konkreetsetel juhtudel üksikaktide abil, on väga oluline, et rakendav asutus suudab tagada kõigi menetluslike tagatiste täitmise, millele vastavatel isikutel on õigus.

2. Humanitaarkaalutlustel tehtav erand

Komisjon märgib, et nõukogu ei ole jõudnud kokkuleppele asjakohase seoses humanitaarolukorraga Iraanis tehtava erandi vastuvõtmises. Tuletades meelde ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2664 (2022) laiemat erandit seoses massihävitusrelvadega Iraani suhtes kehtestatud piiravatest meetmetest ning pidades silmas nõuete ületäitmise ohtu, leiab komisjon, et mitmesuguste Iraaniga seotud piiravate meetmete raames oleks eelistatav kehtestada järjepidevad erandid. Toimides praegusel viisil, toetab nõukogu Iraani või Iraani ettevõtjaid mõjutavate erinevate sanktsioonirežiimide raames kohaldatavate erandite/vabastuste killustatud süsteemi, mis muudab humanitaarabi andmise keeruliseks.

3. Sätted teatamiskohustuse ja teabevahetuse kohta ning piiravate meetmete rikkumise eest määratavate karistuste kohta

Komisjon märgib, et võttes arvesse Iraani sõjalist toetust Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu, ei ole nõukogu täielikult lisanud komisjoni ja kõrge esindaja ühisettepanekus välja pakutud sätteid, mis käsitlevad teatamiskohustust, teabevahetust ja piiravate meetmete rikkumise eest asjakohastel juhtudel määratavaid kriminaalkaristusi. Komisjon on seisukohal, et need sätted tuleks piiravaid meetmeid käsitlevasse nõukogu määrustesse lisada, et komisjon saaks täita talle aluslepinguga antud rolli tagada liidu õiguse rakendamine ning et tagada ELi piiravate meetmete ühtne rakendamine ja nõuetekohane täitmine liikmesriikides.

4. Reisikeeld

Komisjon märgib, et nõukogu on jätnud nõukogu määrusesse, millega nõukogu otsus võetakse üle ELi õigusesse, lisamata sätteid, mis keelaksid sisenemise ELi liikmesriikide territooriumile või transiidi läbi nende territooriumi. Nii toimides ei austa nõukogu nõuetekohaselt ELi toimimise lepingust tulenevat liidu pädevust viisa-, piirikontrolli- ja seadusliku rände poliitika valdkonnas ega taga ELi piiravate meetmete ühtset kohaldamist liikmesriikides.“

BELGIA, MADALMAADE, RUMEENIA, SAKSAMAA JA SOOME AVALDUS

„Meie, allakirjutanud, tervitame nõukogu otsust ja määrust, mis käsitlevad piiravaid meetmeid seoses Iraani sõjalise toetusega Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale.

Kahetseme siiski asjaolu, et nõukogu otsus sisaldab sätet (artikkel 4), mis lisab sanktsioonide loetelude kehtestamiseks ja muutmiseks kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise asemel ühehäälsuse nõude. Selline nõue pärsib sanktsioonide korra mõju ja tõhusust ning sellega taotletavaid eesmäärke.

Viitame Euroopa Liidu lepingu artikli 31 lõikele 2, milles on sätestatud, et nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega „kui ta võtab vastu liidu meedet või seisukohta määratleva otsuse“. See tähendab, et otsused sanktsioonide loetelu kehtestamise ja muutmise kohta tuleb vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega.

Soovime veel kord kinnitada, et meie tänane nõusolek nõukogu otsusega ei anna mingil juhul märku muutustest meie üldises seisukohas seoses kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisega ning seda ei tohiks käsitada pretsedendina.

Sellega seoses teeme nõukogule ettepaneku pöörduda selle teema juurde tagasi ning pidada sellel teemal avatud ja horisontaalne arutelu sobivas olukorras, mis ei ole seotud ühegi konkreetse ettepanekuga.“
